

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 7.1.2009
KOM(2008)897 lopullinen

2006/0008 (COD)

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE

EY:n perustamissopimuksen 251 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti

aiheesta

**neuvoston yhteinen kanta asetuksen antamiseksi sosiaaliturvajärjestelmien
yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 muuttamisesta ja sen
liitteiden sisällön määrittämisestä**

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE

EY:n perustamissopimuksen 251 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti

aiheesta

neuvoston yhteinen kanta asetuksen antamiseksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 muuttamisesta ja sen liitteiden sisällön määrittämisestä

1. TAUSTA

Päivä, jona ehdotukset on toimitettu Euroopan parlamentille ja neuvostolle: - ehdotus (KOM(2006) 7 lopullinen (asiakirja 2006/0008/COD)) - ehdotus (KOM(2007) 376 lopullinen (asiakirja 2007/0129 (COD)))	24. tammikuuta 2007 3. heinäkuuta 2007
Päivä, jona Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on antanut lausuntonsa:	26. lokakuuta 2006
Päivä, jona Euroopan parlamentti on antanut lausuntonsa ensimmäisessä käsittelyssä:	9. heinäkuuta 2008
Päivä, jona muutettu ehdotus on toimitettu (KOM(2008) 648 lopullinen (asiakirja 2006/0008/COD)):	15. lokakuuta 2008
Päivä, jona poliittinen yhteisymmärrys on hyväksytty:	5. marraskuuta 2008
Päivä, jona yhteinen kanta on vahvistettu:	17. joulukuuta 2008

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 29. huhtikuuta 2004 asetuksen (EY) N:o 883/2004¹ sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta; kyseinen asetus on tarkoitettu korvaamaan asetus (ETY) N:o 1408/71².

Asetus (EY) N:o 883/2004 sisältää liitteitä, joissa on yksittäisiä jäsenvaltioita koskevia säännöksiä. Tiettyjen liitteiden sisältöä ei ollut vielä päätetty, kun asetus hyväksyttiin.

¹ EUVL L 166, 30.4.2004, oikaistu versio EUVL L 200, 7.6.2004, s. 1.

² Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä, EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1992/2006 (EUVL L 392, 30.12.2006, s. 1).

Sen vuoksi asetuksessa (EY) N:o 883/2004 säädetään, että sen liitteiden II (voimassa pysyvien sopimusten määräykset), X (maksuihin perustumattomat erityiset rahaetuudet) ja XI (erityissäännökset jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen soveltamiseksi) sisältö olisi määritettävä ennen asetuksen soveltamisen alkamispäivää.

Joitain asetuksen (EY) N:o 883/2004 liitteistä oli myös mukautettava, jotta otettiin huomioon asetuksen hyväksymisen jälkeen Euroopan unioniin liittyneiden jäsenvaltioiden vaatimukset sekä viimeaikainen kehitys muissa jäsenvaltioissa.

Tätä taustaa vasten komissio hyväksyi 24. tammikuuta 2006 ja 3. heinäkuuta 2007 seuraavat kaksi asetusehdotusta:

- Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 muuttamisesta ja liitteen XI sisällön määrittämisestä;
- Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 liitteiden muuttamisesta.

Nämä ehdotukset perustuvat EY:n perustamissopimuksen 42 ja 308 artiklaan ja edellyttävät yksimielisyyttä.

Komissio esitti muutetun ehdotuksensa 15. lokakuuta 2008 ja otti huomioon Euroopan parlamentin tarkistuksen, joka koski kahden alkuperäisen ehdotuksen yhdistämistä yhdeksi tekstiksi. Toista ehdotusta (asiakirja 2007/0129/COD) koskeva menettely on lopetettu, koska sen sisältö on sisällytetty ensimmäistä ehdotusta (asiakirja 2006/0008/COD) koskevaan menettelyyn.

2. KOMISSION EHDOTUKSEN TARKOITUS

Liitteen XI sisällön määrittämistä koskeva asetusehdotus sisältää lisäsäännöksiä, jotka koskevat yksittäisten jäsenvaltioiden lainsäädäntöön liittyviä erityisiä näkökohtia, jotta varmistetaan, että asetusta (EY) N:o 883/2004 sovelletaan moitteettomasti asianomaisissa jäsenvaltioissa. Yleisen yksinkertaistamistavoitteen mukaisesti ehdotus sisältää vähemmän kohtia kuin vastaava liite VI nykyisin voimassa olevassa asetuksessa (ETY) N:o 1408/71.

Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteet III ja II a sisälsivät vastaavat säännökset kuin asetuksen (EY) N:o 883/2004 liitteet II ja X, jotka jätettiin tyhjiksi. Muissa tällä ehdotuksella muutettavissa liitteissä on jo säännöksiä usean jäsenvaltion osalta, mutta liitteitä on täydennettävä, jotta otetaan huomioon EU:hun asetuksen (EY) N:o 883/2004 antamispäivän eli 29. huhtikuuta 2004 jälkeen liittyneet jäsenvaltiot. Myös osassa näistä liitteistä on vastaavia säännöksiä kuin asetuksessa (ETY) N:o 1408/71. Liitteessä I oleva 1 osa (elatusuet) ja liitteet III ja IV (terveydenhoitoetuuksia koskevia erityissääntöjä) ovat kuitenkin uusia.

3. YHTEISTÄ KANTAA KOSKEVAT HUOMIOT

3.1. Yleisiä huomioita

Neuvoston 17. joulukuuta 2008 vahvistamassa yhteisessä kannassa otetaan suurelta osin huomioon Euroopan parlamentin kanta hyväksymällä 77 tarkistuksesta 69.

Komissio hyväksyi kaikki Euroopan parlamentin tarkistukset muutetussa ehdotuksessaan. Neuvosto ei kuitenkaan hyväksynyt tarkistuksia 6, 11, 12, 20, 23, 24 (liitteeseen III) ja 78/rev.

3.2. Huomioita yhteisestä kannasta tarkistukseen 20 ja siitä johdettuihin tarkistuksiin 6, 11, 12, 24 (liitteeseen III)

Asetuksen (EY) N:o 883/2004 liite III sisältää luettelon jäsenvaltioista, joissa on käytössä ”rajatyöntekijän perheenjäsenten luontoisetuuksia koskevien oikeuksien rajoittaminen” toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Tämä liite on sen ”rajoituksiin” viittaavasta kielteisesti muotoillusta otsikosta huolimatta edistysaskel monien asianomaisten henkilöiden kannalta verrattuna asetukseen (ETY) 1408/71 perustuvaan nykytilanteeseen. Nykyisten sääntöjen mukaan rajatyöntekijän, joka määritelmän mukaan ei asu toimivaltaisessa jäsenvaltiossa (eli työskentelyjäsenvaltiossa, jonka lainsäädäntöä sovelletaan sairausetuuksien saantiin), perheenjäsenellä ei ole oikeutta sairaanhoitoon toimivaltaisessa jäsenvaltiossa.

Kun tästä asiasta oli käyty erittäin vaikeat neuvottelut vuonna 2003 ja kun otettiin huomioon tarve saavuttaa yksimielinen sopimus, löydettiin ratkaisu, jolla otettiin huomioon toisaalta useiden jäsenvaltioiden osoittama joustavuus uuden oikeuden myöntämisessä ja toisaalta niiden muiden jäsenvaltioiden vaikeudet, jotka eivät kyenneet siihen.

Tämän lähestymistavan mukaisesti asetuksen (EY) N:o 883/04 18 artiklan 2 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan mukaan rajatyöntekijän perheenjäsenet ovat oikeutettuja luontoisetuuksiin oleskellessaan toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Liitteessä III säädetään kuitenkin joistain poikkeuksista tähän periaatteeseen.

Vaikka komissio olisi pitänyt parempana toisenlaista lopputulosta, se hyväksyi kompromissin, koska se on todellinen edistysaskel rajatyöntekijöiden perheenjäsenten kannalta. Mikään toinen lähestymistapa ei olisi saavuttanut vaadittua yksimielisyyttä neuvostossa. Komissio huomauttaa myös, että tämä lähestymistapa antaa kahdeksassa jäsenvaltiossa asuville rajatyöntekijöiden perheenjäsenille mahdollisuuden hyötyä uudesta oikeudesta. Myös parlamentti noudatti tuolloin samaa lähestymistapaa, mikä teki asetuksen (EY) N:o 883/04 hyväksymisestä mahdollisen.

Komissio tukee Euroopan parlamentin tarkistusta 20, jonka tarkoituksena on laajentaa asetuksen (EY) N:o 883/04 18 artiklassa säädetty oikeus koskemaan kaikkia jäsenvaltioita viiden vuoden kuluessa (liite III olisi kumottava viiden vuoden kuluttua kaikkien jäsenvaltioiden osalta). Neuvostossa käytyjen keskustelujen aikana jotkin jäsenvaltiot korostivat, että periaatteen vuoksi ja asetuksen soveltamisesta saadun kokemuksen puuttuessa asetuksen (EY) N:o 883/2004 yhteydessä vaivoin saavutettua kompromissia ei pitäisi muuttaa. Valtaosa muista jäsenvaltioista oli valmiita hyväksymään tarkistuksen kompromissihengessä. Lisäksi kuusi liitteessä III lueteltua jäsenvaltiota osoitti vieläkin suurempaa joustavuutta, koska ne olivat valmiita hyväksymään liitteen III kumoamisen jo neljän vuoden kuluttua.

Tätä taustaa vasten neuvoston yhteisen kannan mukaan

- asetuksen (EY) N:o 883/2004 18 artiklan 2 kohta ja 28 artiklan 1 kohta muutetaan siten, että niissä mainitaan, että liitettä III tarkastellaan uudelleen, kun asetusta on sovellettu viisi vuotta, ja
- asetuksen (EY) N:o 883/2004 87 artiklaan lisätään uusi 10 a kohta, jonka mukaan liitteessä III olevien joitakin jäsenvaltioita koskevien kohtien voimassaolo rajoitetaan neljään vuoteen.

Komissio valittelee sitä, ettei tässä asiassa saavutettu suurempaa edistystä neuvostossa. Se tunnustaa kuitenkin puheenjohtajavaltion ponnistelut tässä suhteessa. Komissio katsoo, että neuvostossa saavutettu kompromissi on alku dynaamiselle prosessille, joka antaa kaikille jäsenvaltioille mahdollisuuden sovittaa kantansa yhtäläiseksi Euroopan parlamentin kannan kanssa. Komissio, jonka näkemys vastaa Euroopan parlamentin kantaa, pyrkii jatkamaan ja edistämään osaltaan tätä prosessia. Komission mielestä on käytännössä järkevää hyväksyä kompromissi toistaiseksi, koska se on edistysaskel verrattuna nykyiseen liitteen III tilanteeseen.

3.3. Huomioita neuvoston kannasta tarkistukseen 23

Tarkistus 23 koskee asetuksen (EY) N:o 883/2004 liitettä II (voimassa pysyvien sopimusten määräykset, joita soveltuviissa tapauksissa sovelletaan ainoastaan niiden soveltamisalaan kuuluviin henkilöihin). Kyseisen liitteen 36 kohdassa (Portugali–Yhdistynyt kuningaskunta) viitataan parlamentin tarkistuksen myötä myös 15. marraskuuta 1978 tehdyn sairaanhoitoa koskevan pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohtaan, jonka neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liite III jo kattaa.

Kyseistä pöytäkirjaa ei mainita neuvoston yhteisen kannan liitteessä II, koska kyseiset kaksi jäsenvaltiota ovat ilmoittaneet, että ne ovat päättäneet olla soveltamatta pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohtaa 1. syyskuuta 2008 alkaen. Komissio panee merkille kummankin sopimuspuolen päätöksen ja sen seuraukset asetuksen (EY) N:o 883/2004 liitteen II ajantasaistamiselle.

3.4. Huomioita neuvoston kannasta liitteessä IV oleviin kohtiin (tarkistus 78/rev)

Eläkkeensaaja, joka ei asu toimivaltaisessa jäsenvaltiossa (eli jäsenvaltiossa, joka maksaa eläkkeen ja on vastuussa eläkkeensaajiensa terveydenhuoltokustannuksista asuinjäsenvaltiossa), on nykyisin oikeutettu ainoastaan sairausetuuksiin asuinjäsenvaltiossaan.

Asetuksen (EY) N:o 883/2004 mukaan kuitenkin silloin, kun jäsenvaltio on mainittu liitteessä IV, eläkkeensaajalla on oikeus palata tähän jäsenvaltioon ja saada terveydenhuoltoa lisäoikeutena. Tämä tarkoittaa sitä, että toimivaltainen jäsenvaltio kantaa paitsi asuinjäsenvaltiolle maksettavat terveydenhuoltokustannukset myös samalle henkilölle kuuluvien sairausetuuksien kustannukset omalla alueellaan.

Italia kuului liitteessä mainittuihin maihin. Pian asetuksen (EY) N:o 883/2004 hyväksymisen jälkeen Italian viranomaiset arvioivat uudelleen kantansa ja päättivät, etteivät ne voineet toistaiseksi myöntää lisäoikeuksia eläkkeensaajille. Ottaen tämän huomioon komissio ehdotti, että Italiaa koskeva kohta poistettaisiin liitteestä IV. Euroopan parlamentti haluaa tarkistuksessaan 78/rev säilyttää Italiaa koskevan kohdan asetuksen (EY) N:o 883/2004 liitteessä IV.

Ottaen huomioon liitteen IV erityisluonteen komissio vahvistaa ehdotuksensa poistaa siitä Italiaa koskeva kohta. Komissio katsoo, että jos jäsenvaltioille, jotka tietyssä vaiheessa päättävät myöntää lisäoikeuksia mutta myöhemmin katsovat tarpeelliseksi arvioida uudelleen kantaansa (koska ne ovat vastuussa sosiaaliturvajärjestelmien organisoimisesta ja rahoittamisesta), ei anneta joustomahdollisuutta, positiiviset liitteet voivat tulevaisuudessa hävitä.

3.5. Muita muutoksia, joita neuvosto on tehnyt komission ehdotukseen

Neuvoston yhteinen kanta sisältää myös seuraavat muutokset:

- Asetuksen (EY) N:o 883/2004 15 artikla:

Yhteisessä kannassa ilmaus ”ylimääräiset toimihenkilöt” on korvattu ilmauksella ”sopimussuhteiset toimihenkilöt” henkilöstösääntöjen mukaisesti.

Komissio kannattaa tätä asetuksen ajantasaistusta.

- Työtapaturmaan tai ammattitautiin liittyvä erikseen määritelty hoito; Asetuksen (EY) N:o 883/2004 36 artiklan 1 ja 2 kohta:

Neuvoston yhteisen kannan mukaan sairausetuuksia koskevia säännöksiä (17 artikla, 18 artiklan 1 kohta, 19 artiklan 1 kohta sekä 20 artiklan 1 kohta) on sovellettava myös työtapaturman tai ammattitaudin perusteella maksettaviin etuuksiin.

Mainitun 36 artiklan 2 kohta oli osa komission ehdotusta asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanoasetukseksi (33 artikla). Se koskee erikseen määritellyn hoidon lupamenettelyyn liittyviä erityisehtoja, kun on kyse työtapaturmista tai ammattitaukeista. Tämä säännös, joka on edullinen asianomaisille henkilöille, ei sisältynyt asetukseen (EY) N:o 883/2004. Neuvosto sopi tämän säännöksen sisällyttämisestä perusasetukseen täytäntöönpanoasetuksen sijasta.

Komissio suhtautuu myönteisesti kumpaankin säännökseen, koska ne ovat edullisia asianomaisille henkilöille.

- Asetuksen (EY) N:o 883/2004 87 artiklan 8 kohta:

Neuvoston yhteisessä kannassa 87 artiklan 8 kohtaan tehdyn muutoksen tarkoituksena on selventää tapaa, jolla tätä siirtymätoimenpidettä voidaan soveltaa kaikkiin asianomaisiin osapuoliin. Siihen kuuluu enintään kymmenen vuoden jakso, jonka aikana henkilöön voidaan soveltaa jonkin muun kuin sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jota häneen sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 II osaston nojalla.

Komissio voi hyväksyä tämän muutoksen, koska enimmäisajan vahvistaminen liittyy luontaisesti siirtymäajan käsitteeseen. Kymmenen vuoden jakso vaikuttaa pituudeltaan asianmukaiselta, jotta sekä asianomaisille henkilöille että laitoksille annetaan mahdollisuus arvioida uudelleen tilannetta sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

4. PÄÄTELMÄ

Komissio on pyrkinyt erityisen valppaasti varmistamaan, että liikkuvien kansalaisten yksilölliset oikeudet säilytetään esimerkiksi ammattitautien ja työtapaturmien ollessa kyseessä. Komissio panee merkille, että neuvoston yhteisessä kannassa otetaan suurelta osin huomioon Euroopan parlamentin tarkistukset.

Kaikkein hankalimpien kysymysten osalta komissio katsoo, että neuvostossa saavutettu kompromissi on alku dynaamiselle prosessille, joka antaa kaikille jäsenvaltioille mahdollisuuden sovittaa kantansa yhtäläiseksi Euroopan parlamentin kannan kanssa. Komissio pyrkii jatkamaan ja edistämään osaltaan tätä prosessia.

Lopuksi todetaan, että tämän asetuksen, joka täyttää asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja täytäntöönpanoasetuksen tyhjät liitteet, hyväksyminen on ennakkoodellytys sille, että asetusta (EY) N:o 883/2004 voidaan ryhtyä soveltamaan vuonna 2010.

Asetuksella (EY) N:o 883/2004 parannetaan niiden kansalaisten sosiaaliturvaoikeuksia, jotka käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkumiseen. Kun asetus (EY) N:o 883/2004 on voimassa, sillä on välitön vaikutus miljoonien EU:n kansalaisten päivittäiseen elämään.

Edellä esitetty huomioon ottaen komissio voi tukea neuvoston yhteistä kantaa kokonaisuudessaan.